

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

**The Creative Leadership of School Administrators under the Uthai Thani
Primary Educational Service Area Office 1**

นิลุบล กลั่นเขตรกิจ, รัตติกาล บัวสิงคำ,
ปิยวรรณ หงษ์สุวรรณ และ สธิรพร ชาวนิชัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

**Nilubon Klankhetkit, Rattikarn Buasingkham,
Piyawan Hongsuwan and Sathiraporn Chaowachai**
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, Email: nilubonk66@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 71 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว รองลงมาได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์และด้านการมีจินตนาการและคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ สู่ความคิดสร้างสรรค์ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านการมีจินตนาการและคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ สู่ความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งเสนอแนวทางในการพัฒนา คือ ผู้บริหารนำความรู้ที่ได้ไปสร้างผลงานนวัตกรรมใหม่และเผยแพร่ผลงานของสถานศึกษา โดยแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และผู้บริหารใช้เทคโนโลยี เพื่อนำเอาความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์เป็นแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษา

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; ผู้บริหารสถานศึกษา; แนวทางการพัฒนา

* วันที่รับบทความ : 1 พฤษภาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 28 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 29 พฤษภาคม 2567

Received: May 1 2024; Revised: May 28 2024; Accepted: May 29 2024

Abstract

This research aims to 1) study the creative leadership of school administrators. 2) study guidelines for developing creative leadership among school administrators. The informants included 71 school administrators and 5 experts were selected through purposive selection. The instrument of this research to collect data were: Creative leadership questionnaire. It was 5 level rating scale. And interviews with guidelines for developing creative leadership. Data were analyzed by using mean, standard deviation, and content analysis.

The results of the research found that: 1) Creative leadership of school administrators overall were at the highest level. The highest average were flexibility and adaptability. Followed by: The aspect of having a vision and the aspect of having imagination and inventing new things leads to creativity. 2) Guidelines for developing creative leadership. In terms of having imagination and thinking of new things leading to creativity has the lowest average. To propose guidelines for development is administrators use the knowledge gained to create new innovative works. And disseminate the work of school by seeking knowledge from various learning sources. And the administrators use technology to bring the knowledge gained and synthesize it into concepts that are beneficial to school administration.

Keywords: Creative Leadership; school administrators; Development guidelines

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการบริหารและการจัดการศึกษา อำนาจความสะดวกราบรื่น ประสานงานกับบุคลากร ประชาชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานองค์กร สถาบันอื่น ๆ วัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษาบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม การบริหารงานให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ แนวทางการบริหาร ซึ่งกุลภัสสร บ้องคำ (2562 : 13) กล่าวว่า ผู้บริหารมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในภาพรวม ผู้บริหารสถานศึกษาขับเคลื่อนและพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมีประสิทธิภาพ มีสมรรถนะทางการบริหารจึงจะบริหารงานได้อย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับภารกิจและนโยบาย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ริเริ่มสร้างสรรค์ โดยเน้นการมีส่วนร่วม สร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

สภาพปัญหาในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถ การบริหารงานของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน จากงานวิจัยของรัตนาภรณ์ ชูราและสสิริพร เซาว์นชัย (2565 : 280 - 281) กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีความคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ไม่ยึดติดกับการบริหารแบบเดิม ส่วนมากเป็นผู้ที่พัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ วิสัยทัศน์กว้างไกล มีจินตนาการสร้างสรรค์ที่แตกต่างจากผู้อื่นและนอกเหนือจากความสามารถในตัวเองแล้ว สิ่งที่สำคัญที่จะทำให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จ

อย่างยั่งยืน คือ สร้างทีมงานที่แข็งแกร่ง หรือการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายและรวดเร็วยิ่งขึ้น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นแนวคิดที่น่าสนใจและเหมาะสมกับการบริหารในศตวรรษที่ 21 และการบริหารโรงเรียนที่เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีคุณค่าต่อการพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา เป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งเสริมพัฒนาด้านภาวะผู้นำและด้านความสร้างสรรค์ให้แก่เยาวชนที่จะนำพาสังคมไปสู่การพัฒนาที่ก้าวหน้าขึ้น ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งตรงกับ อรชน กิตติชนม์ธวัช (2558 : 224) กล่าวไว้ ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงมีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษา ปทุมพร เปียถนอม(2561 : 2 - 3) กล่าวจากนักวิชาการศึกษา โรบินสัน (2007 : 120) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต้องมีวิสัยทัศน์ คำนึงถึงความจำเป็นปัจเจกบุคคล มีความยืดหยุ่นและปรับตัว การมีความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมจะส่งผลให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานให้ได้ประสิทธิภาพขององค์กรหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาสามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในสถานการณ์เปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ได้ให้ความสำคัญขององค์กรที่เน้นองค์กรชั้นนำในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในทุกมิติอย่างมีประสิทธิภาพ น้อมนำศาสตร์พระราชอาและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง โดยยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตรงกับ วิมล จันทรแก้ว (2555 : 224 - 225) กล่าวถึงผู้บริหารว่า ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำองค์การสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องการพัฒนาใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทำงานเป็นทีม ไว้วางใจในการบริหารเวลา สื่อสารและสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้วยกระบวนการใหม่ ๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ กาญจนา ศิลา (2556 : 72 - 73) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญ สามารถพัฒนาภาวะผู้นำด้านของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในเรื่องของการพัฒนาและบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้สถานศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานเข้ากับยุคสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปอันนำไปสู่การบริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างมีคุณภาพทำให้เกิดประสิทธิผลต่อไปในอนาคต

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ใช้สำหรับเป็นข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษาและเป็นการวางแผนส่งเสริมให้ผู้บริหารมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพต่อการบริหารงานให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มีวิธีวิจัยและขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 จำนวน 71 คน ที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงานมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) รวม 47 ข้อ ดังนี้ 1) ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว จำนวน 17 ข้อ 2) ด้านการมีจินตนาการและคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ สู่ความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 16 ข้อ 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ จำนวน 14 ข้อ โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับนี้ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ปรากฏว่าได้ค่า IOC มากกว่า 0.60 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล จากนั้นส่งแบบสอบถามให้กับโรงเรียนทางหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจึงตรวจสอบความเรียบร้อย ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 71 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ศึกษาในเทศก์ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกและผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดเกณฑ์ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงานมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ด้านละ 1 ข้อ รวม 3 ข้อ ดังนี้ 1) ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว 2) ด้านการมีจินตนาการและคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ สู่ความคิดสร้างสรรค์ 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured interview) การสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำผลจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ในข้อคำถามของแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมาศึกษาหาแนวทางการพัฒนา ร่างข้อคำถามตามประเด็นดังกล่าว จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้ ภาษา แล้วปรับปรุงให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลส่งไปให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล นัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน เพื่อทำการสัมภาษณ์ จากนั้นนำผลการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลแล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามตามวัตถุประสงค์การวิจัย ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร	n = 71		แปลผล	อันดับ
		\bar{X}	S.D.		
1	ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว	4.97	0.60	มากที่สุด	1
2	ด้านการมีจินตนาการและคิดสิ่งใหม่ ๆ สู่ความคิดสร้างสรรค์	4.93	0.95	มากที่สุด	3
3	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.94	0.87	มากที่สุด	2
	รวม	4.94	0.56	มากที่สุด	-

จากตาราง 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ($\bar{X} = 4.97$) รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.94$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ด้านการมีจินตนาการและคิดสิ่งใหม่ ๆ สู่ความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.93$)

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 1

ตาราง 2 แสดงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 1

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	แนวทางการพัฒนา
1	ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว (ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึง ความเป็นผู้มีเปิดกว้างรับความคิด และนำมาปรับเปลี่ยนความคิด วิธีการใหม่ อย่างไร)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และ แนวคิดใหม่และนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร สถานศึกษา 2. ผู้บริหารสร้างบรรยากาศในการทำงาน เปิด โอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและ รับฟัง 3. ผู้บริหารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับบุคลากรใน สถานศึกษาโดยใช้กระบวนการ (Professional Learning Community: PLC)
2	ด้านการมีจินตนาการและคิด สิ่งใหม่ๆ สู่วิธีคิดสร้างสรรค์ (ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ในการบริหาร วิธีใหม่ ๆ อย่างไร)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารนำความรู้ที่ได้ไปสร้างผลงานนวัตกรรม ใหม่และเผยแพร่ผลงานของสถานศึกษา 2. ผู้บริหารพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่ หลากหลาย 3. ผู้บริหารใช้เทคโนโลยี เพื่อนำเอาความรู้ที่ได้มา สังเคราะห์เป็นแนวคิดและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ เป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษา
3	ด้านการมีวิสัยทัศน์ (ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนา ความสามารถในการมองภาพใน อนาคต เพื่อนำไปสู่การพัฒนา สถานศึกษาอย่างไร)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาหาความรู้ จากที่มีผลงานเชิงประจักษ์มาประยุกต์ใช้ให้ เหมาะสมกับสถานศึกษา 2. ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรใช้เทคโนโลยี ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 3. ผู้บริหารมีกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่มี ความชัดเจน กว้างไกล และสร้างสรรค์ เพื่อ นำพาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก จากการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มี 3 องค์ประกอบ 47 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว มี 17 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการมีจินตนาการและคิดสิ่งใหม่ ๆ สู่ความคิดสร้างสรรค์ มี 16 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการมีวิสัยทัศน์ มี 14 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านยืดหยุ่นและการปรับตัว ด้านการมีวิสัยทัศน์และด้านการมีจินตนาการและคิดสิ่งใหม่ ๆ สู่ความคิดสร้างสรรค์ตามลำดับอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 เป็นผู้ที่มีความสามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดและมุมมองใหม่ สร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ นำเทคโนโลยีนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้แก้ไขปัญหาให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน มีความรู้ความสามารถที่ทันสมัยพร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถทำงานเป็นทีม สามารถสร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจครูในการทำงาน ไม่วิตกกังวลและยึดติดในรูปแบบเดิม ๆ พร้อมทั้งพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สอดคล้องกับการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิตติ์กาญจน์ ปฎิพันธ์, จักรกฤษณ์ โปตาพล และ วิไลพรรณ เสรีวัฒน์ (2556 : 232) กล่าวว่า การบริหารงานและบริหารคนในมิติที่หลากหลาย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ที่มีความยืดหยุ่นสูง ซึ่งความสามารถในการเป็นภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นผู้นำที่มีทักษะชีวิต มีการเปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่น มีจินตนาการและสร้างสรรค์ มีเป้าหมายที่ชัดเจน และการมีวิสัยทัศน์ในการมอง และยังสอดคล้องกับวิมล จันทรแก้ว (2555 : 132) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ได้จากการวิเคราะห์สังเคราะห์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่นำมาพัฒนา มี 5 ขั้นตอนตามแนวคิดของผู้บริหารสถานศึกษา คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องการพัฒนา คือ การเป็นผู้นำการเรียนรู้แบบทีม ผู้นำที่สร้างความคิดสร้างสรรค์ ผู้นำการบริหารความเสี่ยงและผู้นำที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานและผู้บริหารสถานศึกษาใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังเพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาผู้บริหารควรมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีการจัดสภาพแวดล้อมของ

สถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนสอนของบุคลากรภายในสถานศึกษาและมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงรับฟังข้อเสนอแนะของบุคลากรในการทำงานเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา และต้องการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำองค์กรไปสู่เป้าหมายด้วยกระบวนการใหม่ ๆ นำไปสู่การสร้างสรรคสิ่งใหม่ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพร โสภิน (2563 : 141) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีพฤติกรรมของความยืดหยุ่นผ่อนปรน สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ได้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามความเหมาะสมกับเวลาและสถานที่ เปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และยังคงสอดคล้องกับ เตือนใจ สุนกุล (2563 : 1) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความทุ่มเทให้การทำงานตามเป้าหมายของโรงเรียนอย่างสร้างสรรค์ โดยศึกษาแบบอย่างวิธีการ เทคนิคต่างๆที่ทำให้ประสบความสำเร็จ เก็บข้อมูลที่หลากหลายเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม ซึ่งขวัญฤทัย ภูสาระ (2562 : 51) ที่ศึกษาหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงการมีวิสัยทัศน์ เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารในการมองภาพในอนาคตที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มีการกำหนดทิศทางและจุดหมายของสถานศึกษาที่ชัดเจน เพื่อที่จะพาสถานศึกษามุ่งสู่ความสำเร็จในอนาคต

**ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1**

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ควรนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ควรนำผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไปออกแบบแนวทางการพัฒนาและการนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในตำแหน่งอื่น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบหรือวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบอื่นที่หลากหลายยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวโมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ควบคู่กับโมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำที่เน้นนำเสนอวิธีการฝึกอบรมและพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, จักรกฤษณ์ โปตาพล และ วิลัยพรรณ เสรีวัฒน์.(2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ : สิ่งที่ต้องทำสำหรับทุกคนในอนาคต*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์คลังน่านาวิทยา.
- กุลภัสสร ป้องคำ.(2562). สมรรถนะหลักของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2567. แหล่งที่มา: PowerPoint slides.SlideShare.<http://ea.grad.ssru.ac.th/useruploads/files/20200721/e0b9a270298cccdc67c3c278bac7511bddaa98e9.pdf>.
- ขวัญฤทัย ภู่อาระ. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตมหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- เดือนใจ สุนกุล. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตมหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ปทุมพร เปี้ยถนอม. (2561). *ภาวะผู้นำเต็มรูปแบบ:ปัจจัยสำคัญในการบริหารโรงเรียน ประชารัฐ.วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- รัตนภรณ์ ชูรา และ สติพร เขาวนชัย. (2565). การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 1. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7 (4), 280-294.
- วิมล จันทร์แก้ว. (2555). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สุภาพร โสภิน. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. บัณฑิตมหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรชน กิตติชนม์ธวัช อรชน. (2554). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา*. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).